

Ismét választunk

Ismét választunk. Nyolcvan nap múlva megtudjuk: az új rendszerben először, lehetőséget kap-e egy kormány arra, hogy még egy folyamatos ciklus lehetőségével élve, nyolc évig építkezessen, avagy ismét jobbra fordul az ország kormánykereke. A kérdés: a választók józan érdeke, vagy az elmúlt négy évben folytatott destruktív demagógia bizonyul-e erősebbnek. Közel négy éve (a múlt választást követően) e helyen, a következők szerint töprengtem. *“A jobboldal úgy látta, az érzékeny választási eredmények lehetővé teszik a destabilizációt, ha új választások kiírását nem is kényszeríthetik ki, a döntéseket lebegtetik, kialakítva azt az érzést, vélekedést, hogy lehetetlenné vált a kormányzás.”* Pedig akkor még nem is láttuk előre, hogy járnak az Unióba hazánkat lejáratni, az MNB elnök gazdag eszköztárára nem is gondolhattunk, éppúgy, mint arra: valamennyi 1998-2002. közti kétes kormányügyletet hogyan nyilvánítanak minden vizsgálat nélkül jogszerűvé, hogy állítanak a tényeket napvilágra hozó újságírókat bíróság elé, a szólásszabadság nagyobb dicsőségére..., de sorolhatnánk az elmúlt négy év ellenzéki lélekmérgezését.

Nem kicsi tehát a tét. Nem lehet ennek minden tényezőjére itt kitérni, csupán kettőt emelek ki. Ismert, hogy *Társaságunk alapszellemisége* a baloldaliság, a szolidaritás, a haladás, a baloldal egységére, összefogására való törekvés. Szociológiailag pedig egyik legerősebb kötődésünk, hogy *többségünkben* bizony már nem bérből, de *nyugdíjból élünk*. Napjainkban mindkét vonás jelentőséggel bír.

A szolidaritás, a baloldali összefogás a két választás között az egyes kérdésekhez, eseményekhez, jelenségekhez való hozzáállásunkban, értékeléseinkben volt tetten érhető. Számosan a most már eggyel több baloldali párt tagjai vagyunk, vannak, akik valamilyen oknál fogva csak azok voltak. Szervezetileg nem tartoznak egyik párthoz sem, de van egy nagy értékük: megmaradt meggyőződésük, hitük, vállalásuk. *Ez tette lehetővé immár jó másfél évtizede, hogy tagságunk – politikai, szervezeti sokszínű-*

sége ellenére – példamutatóan egységes az alapkérdésekben, a megoldások, az új lehetőségek keresésében. Nem véletlen: “egy családból” származunk, évtizedekig dolgoztunk egymás mellett, a szomszédos munkapadokon, író- vagy rajzasztalokon, vagy az élet más területein. Egy az élményvilágunk, közösek vállalható eredményeink, közösen ítéljük el, ami a múltban elítélést érdemel. Így a különböző baloldali pártok tagjai, vagy a jelen köztünk élő “pártonkívülíjei”, egymást megértve, megbecsülve, – talán nem tévedek – *példát képező mintái és csirái lehetnek a jövőbe vezető kívánatos fejlődésnek.*

Nyugdíjasok vagyunk. *“Vészélyeztetett célcsoport”,* hiszen számunknál fogva, szavazói hajlandóságunk nagyobb mértéke okán, de főleg életpaszatalatunk s a szavak és tettek egysége perdöntő szerepét ismervé, többségünk kevésbé kerül egy demagóg politika hatása alá. Még emlékszünk, az Antall-kormány idején, melyik párt nem szavazta meg a kormány – nem is túlzottan méltányos – nyugdíjemelési javaslatát. Igaz, e párt hű volt önmagához, mert egy fél évtized múltán, már kormányra kerülve, a Horn-kormány által hozott, hatályos törvény követelményeit félrerúgva, tömegeket fosztott meg jogos járandóságától. Félrerúgta a nyugdíjbiztosítás régi alapelvét: *a nyugdíj nem kegydíj, az hosszú évek munkájával és járadékfizetésével szerzett jog!* E tétivel nemcsak széles tömegek érzelmeit, de a sokat emlegetett jogállamiság követelményét is megsértette. De most a hatalom visszaszerzéséről van szó. Mivel *a szocialista kormány* – részben még az 1998-as elsinkófált emeléséből az érintettek élete végéig kiható számítási alap csökkenését is kiegyensúlyozóan – *teljesítette a tizenharmadik havi nyugdíj kifizetésére vonatkozó ígéretét,* az ellenzék “élcsapata” gondolt nagyot s merészet: *jöjjön a tizennegyedik havi nyugdíj.* Mindezt megspékelte az ingyenes gyógyszer, a tízszázalékos áramdíj csökkentés s egyéb, a nyugdíjasoknak tetsző csemegék ígéretével. Ez nem minden, a nyugdíjasokon felül, ígért a fiataloknak, a családoknak, a kis- és köze-

pes vállalkozóknak, az egészségügynek. A teljes győzelemhez még hátra van az ígéretjárandóság kihirdetése az egyházaknak, a művészeteknek, a tudósoknak, a sportolóknak, a média területeinek, a diákoknak, a hátrányos körzetekben lakóknak, a buda-pestieknek, a kisebbségeknek, a rokkantaknak, a határon túliaknak, a gazdáknak..., s folytathatnánk a sort tovább, Petschnig Mária Zitának az *ÉS*-ben a közelmúltban megjelent írása folytatásaként. *Az ígéretek alapját képező Fidesz-programból csak a záró fejezet hiányzik: mi jönne azután? Korunknál fogva, van erre nézve elég tapasztalatunk: magunknak, gyermekeinknek, unokáinknak, az egész országnak nem kívánhatjuk azokat a belátható következményeket.*

Társaságunk, helyzeténél fogva, nem áll ki közvetlenül, egy párt mellett sem. De most olyan helyzet alakult ki, hogy az egyéni, személyes érdek, mindnyájunk és az ország sorsának alakulása parancsolóan követeli: ne győzhessen a kalandorság, a felelőtlen “virtus”. A tét több mint 1995-ben: az ország csődje, pénzügyi és hitelességi összeomlása. Átéltük 1946-ot, 1990-et, nem kell kifejteni bővebben e következmények tartalmát. Az ígéretek álságosságát, az abban rejlő veszélyeket, azok csapdáit megértve, közeli és távolabbi környezetünket felvilágosítva, a még várható újabb ígéretek bekövetkezése esetén azok cáfolatát átgodolva és terjesztve, *nem pártpolitikát, hanem a magunk, családunk, az ország jövőjét szolgáljuk.* Őszinte, tisztességes, igazunk biztos tudatának birtokában kifejtett érvelésünkkel enyhíteni tudjuk a kampány hevesességét, erősíteni érvelésünk hatásosságát.

Közhasznú, s nem politikai szervezet vagyunk. Nem állítunk képviselőjelölteket, nem korteskedünk egyik, vagy másik párt mellett, vagy ellen. De azt kérjük társainktól: legjobb meggyőződésük szerint támogassák a baloldal jelöltjeit, s a fülle magányában **nem rövid életük tapasztalata, becsülete szerint helyezték el döntéseiket a szavazólapokon.**

Dr. Orbán Péter

Szubjektív tudósítás a szolnoki tanácskozásról

2005. december 10-én, Szolnokon, a baloldali pártok és civil szervezetek egy része tanácskozást tartott, amelynek témája volt: *Baloldali összefogással a jobboldali törekvések visszaszorítására.*

Tamás Gáspár Miklós nagy érdeklődéssel kísért bevezetőt tartott. Nagy ívű áttekintést adott a mai társadalmi, politikai fejleményekről. Bevezetőben hangsúlyozta: a burzsoázia szívesen lebeszéli az embereket az osztályharcról.

A mai helyzet rendkívül bonyolult, sok buktatót rejt. Az elszegényedés a rendszer-váltás óta eltelt időben elképesztő méreteket ölt. Helyeslő moraj kísérte megjegyzését: még egyszer nem lenne részes ilyen változásban. A kormányok cselekvési tere behatárolt. A jelenlegi kormány intézkedései nem mindig akaraton múlnak. A multinacionális tőke – saját érdekeit követve – bármikor odébb állhat, ha nagyon megadóztatnák. Ezen a helyzeten nem lehet változtatni anélkül, hogy a rendszer alapjaihoz ne nyúljanak.

Szavaiból érződött – mint egyéb nyilatkozataiból is –, hogy a jelenlegi kormánnyal szembeni éles bírálatai ellenére is, ezt tartja a kisebbik rossznak. Igaz, azt is megjegyezte, ma még az sem biztos, hogy egyáltalán elmegy szavazni.

Bár hangsúlyozta, nem tartozik egyetlen szervezethez sem, a jelenlévőket összefogásra biztatta. Ha kell, menjenek el plakátot ragasztani – mondta –, de előbb nézzék meg, mi van rajta.

Ivancsik Imre (Magyar Szocialista Párt) hangsúlyozta: nem hivatalos minőségben van jelen, többen le akarták beszélni részvételi szándékáról. Véleménye szerint azonban “botorság elbújni a kritika elől”, mivel ebben sok megalapozott állítás van. A kormány mozgásterében azonban behatárolt a tőke erőfölénye miatt. Valójában az elosztási viszonyok igazságosabbá tételén dolgoznak.

Vajnai Attila (Magyarországi Munkáspárt 2006) “Nagyon-nagyon fontos az, ahogyan (Ivancsik) az MSZP képviselőiben beszélt.” Fontos a baloldali erők között a különbség tolerálása. Emlékezte-

tett: ma van az emberi jogok világnapja. Javasolta, csatlakozzunk a “STOP-fasisztus!” mozgalomhoz. A fasiszta veszély egyik oka a nyomor növekedése világszerte. A FIDESZ rendezvényeken nyíltan árulják a fasiszta propagandaanyagokat. Fontos, hogy Orbán Viktort ne engedjék ismét a korona közelébe. Hangsúlyozta azt is, hogy a jelenlegi kormány sok-sok intézkedésével nem értenek egyet. Sok baloldali szervezet van (sokkal több, mint ahányan itt képviseltetik magukat), ezek összefogására van szükség.

Dr. Benkes Mihály (Magyarországi Szociáldemokrata Párt): “Elvtársaim!” – kezdte beszédét, hozzátéve, hogy ez “nem kommunista titulusz”. Ő is hangsúlyozta, hogy személyes elhatározásból van jelen, “a párt nem adott felhatalmazást, de engedte, hogy itt legyek”. Felvetette, hogy a jelenlegi helyzetre lehet ellenséges módon, vagy konkrét lépésekkel reagálni. Ő (és a szociáldemokraták) az utóbbi módszer hívei.

Nehezményezte, hogy az MSZP – miután megkapta a választási támogatást – elfeledkezett támogatóiról, és saját embe-reit helyezte, például kerületi önkormányzati bizottságba.

Ő úgy értelmezi, hogy az MSZP és az MSZDP közötti stratégiai együttműködés most kiegészül a Magyarországi Munkáspárt 2006-tal.

Berecz Bálint (Kádár János Baráti Kör) “Baloldali erők csak a parlamenten kívül vannak” – hangsúlyozta.

Felolvasta a Kádár János Baráti Kör üzenetét, amelyben üdvözlük a Magyarországi Munkáspárt 2006 megalakulását.

Kiss Imre (MEASZ) A MEASZ nem politikai szervezet, de érdekelt a baloldali erők összefogásában. Nagyon fontos lenne a fiatalokkal foglalkozni.

Simó Endre (Magyarországi Szociális Fórum): Aktív szerepet vár egy megújult Munkáspárttól. Az ehhez közelálló “Társadalmi Demokráciáért” mozgalom már eddig is egyik főszereplője volt a Magyarországi Szociális Fórumnak.

Fontosnak tartja, hogy a *baloldali erők konkrétan cselekedjenek, ne propagandisztikusan.*

A világ alakulását csak részben tudjuk befolyásolni. Alaptétele: az emberi és a szociális jogokat csak demokráciában tudjuk érvényesíteni. (Ez kulcs a szocialista kísérlet tapasztalatainak értékeléséhez is.)

A baloldalnak befogadó és nem kirekesztő magatartást kell tanúsítani.

A rendszer megváltoztatása “még odébb van”.

Ismertette a Magyarországi Szociális Fórum *Petíciójának* néhány pontját: Azonnal hozzákezdeni a szélsőséges nyomor felszámolásának. *Nulla kilakoltatás*: vagyis senkit ne lehessen utcára tenni.

A Petíciónak a *mai helyzetre* vonatkozó, illetve *középtávú* tételei vannak.

Tetszett neki, ahogy Gyurcsány Ferenc kiállt az Eu-költségvetés tárgyában. Vég-ső esetben miért ne lehetne megtagadni az Eu-tagdíj fizetését?!

Méltatlanul áll a baloldal a nemzetiségi kérdés megoldatlan problémáihoz.

Wirth Ádám (Marx Károly Társaság): A Kézfogás itt is kiosztott legújabb számában cikket írt mai közéletünk *“flúgos futamáról”*. Hovatovább alig lehet eligazodni a sok politikai szóbeszéd között. Kinek higgyünk?! Melyik Orbán Viktornak higgyünk?!

A baloldali összefogásnak a jobboldal kormányra kerülését kell megakadályozni. Ezen kívül, ezzel együtt azonban szükséges a *baloldali nyomás* fórumainak, eszközeinek kialakítása.

Dr. Sipos József (MSZP Társadalom-politikai Tagozat ügyvivője) Ki kell mondani: *új szövetségre* van szükség a baloldali erők között. “Erre leginkább az állítólagosan «baloldali» MSZP-nek van szüksége” – hangsúlyozta.

Tajcs Ferenc (Magyarországi Munkáspárt 2006 Heves-megyei elnöke) Heves megyében jó a kapcsolat az MSZP-vel. Az MSZP-nek azonban nyitabb politikát kellene folytatni a baloldali erők irányában.

(folytatás a 3. oldalon)

(folytatás a 2. oldalról)

Tóth Andrásné (Egercsehi polgármestere) Szeretné, ha nem kellene rászorult emberek kérésére azt válaszolni: “segítenék, de nincs miből”!

Számomra az ilyen törekvések, tanácskozások mottója is lehetne a polgármester asszony mondandója: *Ha a bányászok lementek a bányába, megszűnt közöttük minden ellentét, a helyzet az együttműködést követelte.* Ez ma a baloldaliak közötti viszony követelménye is.

(Megjegyzem, számomra, mindnyájunkénál értékesebb volt az Ő rövid hozzájárulása.)

Dr. Széchy András rövid hozzászólásában a “fehér foltokra” (“vidék”, “kiábrándultak”) hívta fel a figyelmet.

Tokár István (Jász-Nagykun-Szolnok megyei közgyűlés elnöke, MSZP) Ő abból a szempontból vizsgálja a hallottakat is, hogy mit lehet ezekből a *gyakorlatban* megvalósítani?

Amit TGM emlegetett –, hogy hozzá kell nyúlni a társadalom alapjaihoz – közvetlenül nem megvalósítható. Ez “nem egy szavazás kérdése”. Most azt kell eldönteni, hogy egyetértünk-e abban, hogy elejét vegyük a jobboldal kormányra kerülésének?! Egyetért Sipos Józseffel: “új szövetségi politikára van szükség.” Felhívja a figyelmet arra, hogy ismét eluralkodik a félelem: már attól is félnek, hogy elmenjenek szavazni.

Az MSZP címére elhangzott kritikák egy részével egyetért, másik részét eltűzöttnek tartja. Úgy érzi, hogy sokszor az eltelt 15 év minden hibáját az MSZP-re háritják.

Bársony Margit (Magyarországi Munkáspárt 2006, alelnöke) rövid állásfoglalást terjeszt elő. Ez lényegében *szándéknyilatkozat* a választások ideje alatti baloldali együttműködésre. (Ezt aláírtam az a megjegyzéssel, hogy döntést csak arra jogosult társasági szervek hozhatnak.)

Végül, közlöm, saját hozzászólásom szövegét, melyet előre elkészíttem.

Dr. Aggod József (Május Elseje Társaság elnöke): A Május Elseje Társaság nevében köszöntöm a tanácskozás résztvevőit. Örülök, hogy társaságunk Szolnok

megyei szervezete második alkalommal kezdeményező részese regionális tanácskozásnak. (Először 1992. februárjában, Szolnokon agrárpolitikai fórum rendezésében vettünk részt.)

Ami a mai tanácskozás témáját illeti, hangsúlyoznom kell, hogy társaságunk tagjai meggyőződésük, *személyes* sorsuk tapasztalatai alapján antifasiszták. Közülük többen nem csak elszenvedői voltak az embertelenségnek, hanem harcoltak is az ellen. Példaként említem: még élnek közöttünk az 1942. március 15-i tüntetés résztvevői. Berényi Ferenc – társaságunk nemrég elhunyt tiszteletbeli elnöke – a szlovák nemzeti felkelés részvevője volt. A szolnokiak által jól ismert 102 éves Tabák Lajos, társaságunk egyik alapító tagja, világhírű szocio- fotóművészetével is harcolt a kizsákmányolás, a megaláztatás ellen.

Azt is szeretném hangsúlyozni, hogy társaságunk nem múltba néző. Egyrészt igyekszünk tanulni saját múltunkból, másrészt figyelünk a társadalmi-politikai élet új fejleményeire. Engedjék meg, hogy idézzem 1989. szeptemberében tartott I. országos gyűlésünk egyik megállapítását: *“A társadalmi igazság sohasem lehet egy vagy néhány ember monopóliuma”*. (Népszabadság, 1989. szeptember 15. vidéki kiadás) Megtanultuk, hogy az érdekek privatizálása, monopolizálása csak ellenfeleinknek kedvez.

El kell mondanom, hogy társaságunk a különböző baloldali beállítottságú emberek szabad társulása. Ez megnyilvánul a mai társadalmi-politikai fejlemények társasági értékelésében is. Ez azt is jelenti, hogy mindannyian elítéljük ugyan a különböző jobboldali törekvéseket, de ezek konkrét veszélyességének megítélésében viták is vannak közöttünk, így feltételezhetően társaságunk jelenlévő, illetve jelen nem lévő tagjai között is.

Ez év májusában, országos gyűlésünkön foglalkoztunk ezzel a kérdéssel és a következő véleményt alakítottuk ki: A tőkés-pénztőkés globalizáció magában hordozza a társadalmi-politikai reakció különböző tendenciáit. Nálunk is, más országokban is megjelennek az utcákon a fasizmus kriptaszagú zászlói, jelmezei és az ezeket hordozó emberek – sajnos zömükben fiatalok. Mi nem kiáltunk farkast, de – társaságunk tagjainak már említett történelmi és egyéni tapasztalatai alapján – érzékenyebbek vagyunk az üvöltözésekre. Számunkra intó példa, hogy az 1920-as évek-

ben a náci párt a jelentéktelenségből nőtt ki.

Amikor a mai vezető pártok tevékenységét értékeljük, nem tehetjük meg, hogy figyelmen kívül hagyjuk, miként viszonyulnak ezekhez a jelenségekhez. Ebből a szempontból – ebben a nagyon bonyolult helyzetben is – felmerül a kisebbik rossz szerinti megítélés. Igaz, ennek megítéléséhez az is hozzátartozik, hogy melyik kormányzat ideje alatt nő jobban az létbizonytalanság, ami melegágya a szélső-jobboldali törekvéseknek.

Szeretnék hangot adni azon véleményemnek is, hogy a fasizmus a társadalmi-politikai reakció egyik, de nem egyetlen válfaja. Nem követhetjük el az atomista filozófusok hibáit: a fasizmus nem a reakció végső és oszthatatlan formája. Ne-hogy úgy járjunk, hogy a fát keressük, amelyen a horogkeresztes zászló leng, és közben az erdőt (és benne az egyéb – esetleg csokornyakkendőben és báránybőrben díszelgő – ordasokat) nem vesszük észre. Az emberiséget, az embert veszélyeztető mozgalmak tagjai nem mindig náci egyenruhákban díszelnek. Nem könnyű eligazodni a mai helyzetben, és nem nehéz hibát véteni a véleményalkotásban. Törekvésünk azonban egyértelmű: valamennyi haladó ember összefogása a haladás mindenféle ellenségével szemben!

Utólag hozzáfűzöm ehhez a következőket: A haladó erők összefogásának biztosítéka a baloldali erők összefogása. Ez azért is bonyolult napjainkban, mert a tőke globális erőivel szemben csak a haladó erők globális összefogása lehet eredményes. Eszembe jut, hogy amikor Lenin az imperializmusról készítette jegyzeteit, felfigyelt J. Hobson, brit közgazdász egyik megállapítására: Miközben a proletariátus beszél a nemzetközi együttműködésről, a tőkésék már megvalósítják azt. “Nagyszerűen mondta” – jegyezte meg Lenin. Nos, amíg az antikapitalista erők meg nem törik ezt a “történelmi átkot”, aligha számíthatunk a kapitalizmus meghaladására.

Persze, a *távlat* felismerésének akkor van értelme, ha azért *ma* is tudunk tenni. Ez pedig szerintem, azt jelenti, hogy a magát baloldalinak tekintő erőnek minden – adott – helyzetben segíteni kell tudni a dolgozó embereket abban, hogy a lehető legemberségesebb életet éljenek, hogy segíteni tudjanak önmagukon és másokon.

Aggod József

Hogyan lett a csillagok csillagából önkényuralmi jelkép

Manapság már-már elhiszi a közvélemény, hogy az úgynevezett rendszerváltás szinte forradalmi aktus volt, s a tömeges népi felháborodás egy lendülettel söpörte el a régi "átkos" rendszerrel a hozzá kötődő szimbólumokat is.

Akinek még jó a memóriája, az emlékezhet rá, hogy nem így történt. A nyilvánvalóan alkotmányos keretek között legálisan működő MSZMP-nek hivatalos pártjelműjében ott volt az ötágú vörös csillag, és ez ellen akkor senkinek a világon nem lehetett, és nem is volt törvényeken alapuló kifogása. A kilencvenes évek elején komolyan nem vitatta az arra illetékes állami kíváncsiság, hogy ez a párt az adott jogszabály keretek között fejti ki tevékenységét.

Ezzel szemben az arra hivatott szervezeteknek egyre több gondot okoztak a polgári demokrácia törvényi kereteit feszegető különféle szélsőjobboldali csoportok, amelyek láthatóan számíthattak bizonyos parlamenti támogatottságra.

Ha belelapozunk a korabeli újságokba, meglehetősen sokszor találkozhatunk rasszista, antiszemita megnyilvánulásokról, sőt erőszakos cselekményekről tudósító beszámolókkal. Ezekben a hónapokban a hírhedt Csurka-dolgozat, a Charta demonstráció után kiéleződött a politikai helyzet.

A koránykoalíció jobboldala, tudva a kormányfő betegségéről, nem is titkoltan készült az Antall utáni időkre. Arra törekedett, hogy nyomást gyakoroljon az államfőre, megfélemlítse az ellenzékét és a demokratikus közvéleményt. Éles meg-megújuló viták zajlottak a parlamentben az úgynevezett igazságtétel kérdésében, folyt a harc a média feletti befolyásért, az utca birtoklásáért.

Közeledett október 23. Ekkor akart látványos elégtételt venni a jobboldal a Demokratikus Charta közel 100 ezer embert megmozgató 1992. szeptember 24-i tüntetéséért. Mozgósították a vidéki szélsőjobboldali ifjúsági csoportokat, megszervezték, ideiglenes szállással és étellel látták el, majd megfelelően felkészítették a hajléktalanok jelentős részét, hogy ők alakítsák az ünnepi rendezvényeken a megbántott, megsalt 56-osokat. Ez utóbíró 22-én tájékoztatta a 2-es villamos utasait, köztük engem is, két már nem szomszagos polgártársunk.

A hallottakról azonnal beszámoltam az MSZP parlamenti képviselőcsoportjának,

de valószínűleg nem vették komolyan közlésemet. Másnap azonban minden így történt. A hivatalos ünnepségen szervezett csoportok provokálták a köztársasági elnököt, füttykoncerttel, bekiabálásokkal akadályozták meg beszédének elmondásában, s a televíziós felvételeken is jól láthatók voltak a fiatal demonstrálókon viselt náci szimbólumok. Ezt a botrányt nem lehetett már szőnyeg alá söpörni, hisz már a Csurka-dolgozat is kínos nemzetközi feltűnést váltott ki.

Akik kitalálták az elhatárolódás kormánypárti módját ettől a szégyenteljes eseménytől, hajdan eminens hallgatói lehettek valamilyen párttörténeti kurzusnak, mert pontosan tudták, hogy miben áll a kétfrontos harc. Három nappal a Kossuth-téri közjóték után 23 MDF-es képviselő önálló indítványt nyújtott be a Btk. módosításáról.

Javaslatuk szerint szabadságvesztéssel, vagy pénzbüntetéssel büntetendők, akik úgynevezett önkényuralmi szervezetek jelképeit terjesztik, vagy nagy nyilvánosság előtt használják. E jelképek közé egybesorolták az ötágú csillagot és a sarló-kalapácsot, a legközismertebb náci és nyilas szimbólumokkal.

Az önálló indítványt a parlamenti többség megszavazta, hiába gyártottunk jó néhány háttéranyagot az MSZP frakció számára. Ezekben megírtuk, hogy az említett jelképek jóval előbb léteztek, mint az állítólagos önkényuralmi rendszerek, megkérdeztük, hogy új uraink kicenzurázzák-e Ady Endre összes verseiből a Csillagok csillagát, kifejtettük, hogy hazug és méltatlan dolog az államszocializmus és a náciizmus azonosítása. Amint törvénnyé lett ez a kezdeményezés, megindult az éppen nem spontán hisztérikus üldözési kampány a mi jelképeink ellen.

Egy kormánypárti képviselő kitalálta, hogy az MSZP 10 levelű szegfüje nem más, mint álcázott, szétdarabolt ötágú csillag. A hajsza nem kímélte a karácsonyfadíszeket, és az ismert per mellett számos kisebb eljárás folyt csillag-ügyben, míg korántsem volt ilyen kérlelhetetlen a vádhatóság, és az igazságszolgáltatás a náci és nyilas jelképekkel szemben.

Az Alkotmánybíróság évekig halasztotta az állásfoglalást az említett törvénnyel kapcsolatban, s csak az Orbán-kormány idején utasította el a jogszabály elleni kifogásokat.

Ilyen most a csillagállás nálunk.

Dr. Kende János

"Már pedig, aki búcsút int saját hagyományainak, az feladja önmagát." (Günther Grass)

A 2006. év emlékezetes évfordulóiból

* 45 évvel ezelőtt, 1961. április 12-én, lepte meg az egész emberiséget a Szovjetunió, hiszen, elsőként a világon, útjára bocsátotta Jurij Gagarint, az első űrhajóst;

* 50 éve zajlott, 1956. február 14-25. között az SZKP XX. kongresszusa, amelynek szerepéről azóta is vitatkoznak a mozgalomban;

* 50 éve, 1956. októberében-novemberében, zajlottak azok a tragikus események, amelyek veszélybe sodorták országunk szocialista vívmányait;

* 60 évvel ezelőtt, 1946. március 5-én, jött létre hazánkban a Baloldali Blokk a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt, a Nemzeti Parasztpárt, a Szakszervezeti Tanács részvételével;

* 60 éve, ugyancsak 1946. március 5-én, hangzott el W. Churchill hírhedt hidegháborús beszéde az amerikai Fulton városában;

* 60 évvel ezelőtt, az MKP III. kongresszusa (1946. szeptember 28-október 1.) kiadta a jelszót: "Nem a tőkéseknek, a népek építjük az országot!"

* 65 éve (1941. április 1-2.) lett öngyilkos a Horthy-Magyarország miniszterelnöke, gróf Teleki Pál. – "Főméltóságú Úr! Szőszegők lettünk... A gazemberek oldalára álltunk. ... Hullarablók leszünk! A legpocsékabb nemzet..." – írta búcsúlevelében;

* 70 éve kezdődtek meg a spanyol szabadságharc küzdelmei (1936. július – 1939. márciusa), amelyek nagy nemzeti-forradalmi háborúvá váltak;

* 80 éves a két világháború közötti ellenforradalmi korszak egyik legmeggrázóbb hatású munkámegmozdulása (1926. április 27-én): a salgótarjáni bányászok éhségmenete;

* 80 éve (1926. július 12-augusztus 4. között) rendezték meg a Rákosi-pert. A vádlottak a tárgyalótermet a KMP szószékévé változtatták;

* 90 éve, 1916-ban jelent meg V. I. Lenin: "Az imperializmus, mint a kapitalizmus legfelsőbb foka" c. műve, amelyben a monopolkapitalizmus marxista elemzését végezte el;

* 110 éve, 1896. március 29-én, halt meg Frankel Leó, a magyar és a nemzetközi szocialista mozgalom kiemelkedő személyisége.

Összeállította:

Dr. Kohánka András

Viták a Május Elseje Társaságban

A Május Elseje Veterán Klub folytatásos vitát rendezett **a magyar munkásmozgalom történetének egyes kérdéseiről**. A vitát **Kovács István**, a Kommunista Ifjúság Magyarországi Szövetségének (KIMSZ) egykori titkára, a Horthy-időszakban a magyarországi illegális kommunista párt vezetőségének, a felszabadulás utáni a Magyar Kommunista Párt – a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának tagja vezette be. Kovács István tagja volt a Magyar Szocialista Munkáspártnak, s ma is tagja a Munkáspártnak.

Kovács elvtárs 1927-től volt tagja a kommunista pártnak, s hamarosan 1956-ig szinte folyamatosan, többszöri bebörtönzések megszakításaival, magas szinteken közvetlen átéltje volt a történéseknek. Tagja lett a Kommunista Ifjúsági Internacionálé vezetésének, Moszkvában a Lenin iskolán tanult. Átéltte a *“nyílt sisakos”* politika, a szakszervezetektől, a legális szociáldemokrata párttól való szektás elzárkózás káros hatásait. A Komintern VII. kongresszusa után a magyar kommunisták *is az antifasiszta összefogás politikájának* megvalósítására törekedtek. Több kérdés hangzott el: helyes volt-e 1943-ban a párt feloszlata, s kísérletként főleg a paraszt-ság irányába tömegmozgalomszerű átalakítása. A párt jellegének feloldásával többen nem értettek idehaza sem egyet, s 1944-ben sor került e hiba kijavítására.

Többen érdeklődtek: hogyan alakult *a hazai és a “Moszkvából jött” vezetők viszonya* a felszabadulás után. A hazaiak részéről nem volt fenntartás az emigrációból jött, tapasztaltabb elvtársak iránt, s az emigrációból jöttek is ügyeltek kezdetben arra, hogy a *“hazaiak”* megfelelő arányban és helyeken vegyenek részt a vezetésben. Egy idő után azonban tapasztalták, hogy a *“moszkvaiak”*, Nagy Imrét is beleértve, előre megbeszélték a döntéseket, s főleg Rákosi, Farkas részéről kialakult bizonyos *gyanakvás a “hazaiak” és a nyugati emigrációból hazajöttek iránt*, melyek azután koncepciók, igaztalan perekhez vezettek. (Kovács elvtárs volt a vezetője az 1956 elején a *“Farkas-ügyet”* felülvizsgáló bizottságnak, s belelátott más *“repressziós ügyek”* káros gyakorlatába is). A koncepciók ügyekben bűnös szerepe volt Péter Gábornak, aki eltorzította az ÁVH munkáját. Súlyos következménye lett, hogy a szűk összetételű, un. *Állambiztonsági Bizottság* szinte teljhatalmat kapott káder-

kérdésekben, s gyakorlatilag a pártvezetés fölé helyezte magát.

A szociáldemokratákkal való egyesülés kérdésében Sztálin óvta Rákosit a mester-séges siettetéstől, és a szűkkeblűségtől. Másrészről azonban megindult az áramlás, nyomás az egyszerű SZDP tagok részéről, gátszakadásszerűen kérték felvételüket a kommunista pártba. Ez nem kis felhígulással is járt. Az ötvenes évek első felének hibáihoz jelentősen hozzájárult a *“hidegháború”, a fegyverkezési verseny, a világháború közeli kitörésének feltételezése*. Ez voluntarista lépésekhez vezetett a gazdaság- és életszínvonal politikában, ami rontotta a dolgozó tömegekkel való kapcsolatokat. 1953 után *Berija* javasolta Nagy Imrét miniszterelnöknek, az 1955-ös Rákosi *“fordulat”* megint ártott a belső viszonyok alakulásának, *sa következtelen és elkésett lépések végül is 1956 októberéhez vezettek*, melynek előrehaladását a *vitarestorációs jellegűnek* értékelte. Nagy Imre felelősségre vonása jogszerűen elkerülhetetlen volt, *de kivégzése helytelen*, sok későbbi baj motiválója.

Kádár János tevékenységének szerepét a szocialista konszolidációban mindenki kiemelkedően pozitívnak minősítette, a kezdeti nehéz feladatok megoldása ellenére. A politika utolsó szakaszát: a nyomasztó adósság felvételek, s a belső túlzott kispolgári engedékenység miatt már a hanyatlás és a fellazulás időszakának. Ebben látták *annak okát, hogy Magyarország kevésbé tudta megőrizni a rendszerváltásban a progresszív, különösen a kommunista erők pozícióit más kelet-európai országokhoz képest*.

A vita negatívan értékelte, hogy 16 év alatt a kommunista erők nem voltak képesek megújulni. Ennek fő okát a *pártdemokrácia súlyos megsértéseiben* látták, mely megrontotta a párt tekintélyét a szervezeten belül is, s szimpatizánsok között egyaránt, *sfőleg a szövetségi politika tekintetében* helytelen következtetésekhez és gyakorlathoz vezetett. A vitában résztvevők többsége a kommunista párt megújítását nélkülözhetetlennek látja. Szükségét érezték hasonló viták továbbfolytatását. Elhangzott olyan igény is, hogy hasznos lenne az *“átélők”* közül például Nyers elvtárs, s más még élő *“koronatanuk”* meghívása beszélgetésre, objektivitásra törekvő értékelésekre. A rendezvény gyarapodást jelentett atekintetben is, hogy többen eljöt-

tek és részt vettek a vitában a veteránok más köreiből is, s nem kevés fiatal érdeklődéssel kísérte a vitát.

*

November 16.-án beszélgetés zajlott le a *miskolci “Összefogás” klubban* hasonló történelmi kérdésekről, elsősorban társadalmunk mai helyzetéről. Ez a klub együttműködési szerződést kötött a Május Elseje Társasággal, természetesen önállósága és autonómiája fenntartásával. A beszélgetés vezetésére *Széchy András* történészt kérték fel régi ismeretség alapján a Május Elseje Klub tagjai közül. Érdekessége volt a beszélgetésnek, hogy a vita-vezető a háború alatti antifasiszta harcok idején sokat járt Borsodban: részt vett Szabó Zoltán falukutató oldalán a *tardi* szociográfiai helyzetfelmérésekben, kapcsolatban állt a *MO-KÁN* komitét fiataljaival, a *Diósgyőri Vasgyár cserkészcsapatának* tagjaival, akik részt vettek a nevezetes *1943-as szárszói találkozón*, s nem utolsósorban a *sárospataki diákokkal*, akiknek legfelvilágosultabb csoportja többek között *Vitányi Iván* vezetésével részt vett az ellenállási mozgalomban.

A vita többek között azt bizonyította, hogy a résztvevők többsége nem tudja megbocsátani Miskolc, Ózd, Kazincbarcika nagyüzemeinek tönkretételét, a virágzó termelőszervezetek felszámolását, az országos átlag felett álló borsodi munkanélküliséget. *Teszárovcics Miklós*, a klub vezetője, aki egyben a megye nyugdíjasai érdekvédelmi szervezetének összefogója is, szót ejtett arról, hogy *területük nyugdíjainak átlaga messze alatta van az országosnak, 30.000 forintból hogyan lehet megélni, s mennyi a megyében az éhező gyerekek száma. Papp Lajos költő*, az egykori nevezetes Tokaji írótalálkozó, a kulturális élet elkorcsosulásáról beszélt, *Kalmár András*, a Május Elseje Társaság Intézőbizottságának tagja, az elmagányosodó idősök közötti közösségi élet fontosságát húzta alá. Az igen értékes beszélgetés során javaslat született arra, hogy a budapesti Veterán Klub tagjait szívesen látják Miskolcon, a tavaszon: tapasztalatcserére, a város nevezetességeinek bemutatására, egy kis *“gulyás-partyra”*, s főleg közös gondjainkon való segítség megbeszélésére.

Így pezseg az élet manapság baloldali klubjainkban.

(spectator)

Tudósítás

A Május Elseje Társaság Agrár- Vidék és Szövetkezőpolitikai Munkabizottsága 2005. december 1-én szakmai tanulmányúton vett részt a Fóti Vörösmarty Mezőgazdasági Szövetkezetben.

Dr. Kovács Árpád, a szövetkezet elnöke és **Angyal Ákos** FEB-elnök fogadott bennünket.

Munkabizottságunkból jelen voltak: Dr. Aggod József egyetemi tanár, Dr. Bán Károly, Dr. Bíró Ferenc egyetemi tanár, Csizmazia Pál, Dr. Halupa Béla egyetemi docens, Dr. Rajnai Gábor, Somogyi Sándor, Szebeni András, Dr. Tóth Miklós, Dr. Vajdai Imre egyetemi tanár.

Dr. Kovács Árpád, aki 40 éve a TSZ elnöke, tájékoztatást adott a szövetkezet történetéről, jelenlegi helyzetéről. Elismeréssel hallgattuk a közösség szolgálatában bizonyított beszámolót, azt ahogyan a változó (rendszerelváltó) közigazdasági, politikai, társadalmi környezetben mind- eddig biztosítani tudták a szövetkezet túlélését. Külön is figyeltünk arra, ahogyan mindmáig biztosítják dolgozó és nyugdíjas tagjaiknak a szövetkezet eredetiszociális gondoskodó hagyományából fakadó juttatásait. Lenyűgözött bennünket a szövetkezet működését biztosító *demokratikus* formák gazdagsága és rugalmassága.

Ha most részletes tudósítást írnék, ennek a következő címet adnám: **A szakmai és emberi helytállás mesterei.**

Angyal Ákos FEB-elnök szintén hozzáértő, emberileg is átélt válaszokat adott kérdéseinkre.

A beszélgetésben valamennyi jelenlévő részt vett. Külön figyelemmel hallgattuk **Dr. Vajdai Imrét**, aki a Gödöllői Egyetem Diákjai Baráti Egyesületének (GEDBE) elnökeként fontos információkat adott az egyetem végzett diákjainak tapasztalatairól, az ezzel kapcsolatos felmérésekről.

A szakmai tanulmányutat **Dr. Rajnai Gábor**, munkabizottságunk titkára szervezte.

Felajánlottam, hogy (az anyagi feltételek megteremtésének függvényében) a *Fáklya különszámát* bocsátjuk a Fóti Vörösmarty TSZ tapasztalatainak bemutatására.

Dr. Aggod József

RAVENSBRÜCKI TÓ

Ma mind öregasszony lenne, ha élne
A csonttá fogyott, hajdan szép asszonysereg.
Kiktől ellopták éltük dús kincsét
Vadul gyilkoló állapot-emberek.

Hamvaikat már szél se hordja
Szélid hullámok takarják e temetőt.
Kilencvenerer – nyugszik a mélyben!
Csüggedők, belőlük merítsetek erőt.

(Ismeretlen szerzőtől)

Ravensbrückben volt a női koncentrációs tábor. A helységgel azonos nevű tóba dobták az elpusztítottak holttestét az "állat-emberek".

Az Európai Unióban való részvételünkről

– Kiss Péter és a haladó civilek párbeszéde –

A Társadalmi Érdekegyeztető Tanács, a haladó civil szervezetek jelentős részét tömörítő gyűjtőszervezet, hagyományait folytatva, fórum-sorozatot indított időszzerű kérdésekről. Most "Európai érzéseink" vita-sorozat kerül sorra. A nyitó vitát **Kiss Péter** kancellária-miniszter vezette be "Hogyan halad országunk az Európa Unióban" szülő előadásával.

A miniszter, – aki különben az MSZP elnökségének is tagja, a párt Baloldali Tömörülésének vezetője – a NÉPSZAVA tudósításának összefoglalását alapul véve tárgyyszerűen részletesebben foglalkozott az Európai Unióhoz csatlakozással jelentkező előnyökkel, de nem kerülte meg a problémákat sem. Kiemelte, hogy Magyarország jelenleg az Európai Unió csatlakozás pénzügyi bemelegítő szakaszában van, mellyel jelentős, *1350 milliárd forint* fejlesztést tud megvalósítani gazdaságunk 2007-ig.

Az ellenzéki pártok félrevezető állításaival szemben Magyarországon az inaktívak száma 160 ezerrel csökkent az utóbbi időkben. Az EU-s csatlakozása óta több mint 30 ezer hazai kezdeményezés érkezett európai pályázatok formájában, ebből több mint 13 ezer támogatott pályázatról született döntés, és majd 10 ezer támogatott szerződés formájában elindultak a programok. A második Nemzeti Fejlesztési Tervben a kormány olyan programot dolgoz ki, amely 12-15 ezer milliárd forint fejlesztést jelenthet. Hangsúlyozta: 1998 és 2002 között a polgári kormány idején "nem történt más, mint a hatalmi klientúra és az ahhoz közel álló vállalkozói-gazdasági körök erősítése a közpénzekből". A terv megvalósítása menetében nehézségeket okozhat, hogy az Európai Unió tagországainak gazdaságuk fejlesztése lelassult, a munkanélküliség növekszik, a pénzügyi egyensúly más országokban is gondokat jelent.

Az Európa Unió lehetőségeinek felhasználása jövőnk érdekében **erős magyar köztársaság megteremtését kell szolgálnia. Ehhez nélkülözhetetlen a civil társadalom aktivitásának és közreműködésének erősítése.**

A vitában elhangzottakkal egyetértve: erősíteni kell a haladó erők összességének együttműködését és szolidáris támogatását.

A vitában a TÉT lapjának szerkesztője, **Kristó Nagy István** a kultúra és a baloldali értelmiség nagyobb megbecsülésének fontosságát igényelte. Két példát említve: **Barátok Bélára** hivatkozva kiemelte a magyar és a kelet-európai népek kultúrájának magas szintű beemelését az európai kultúrába, majd régebbi példát is említve **Körösi Csoma Sándorra** is hivatkozott – orientációnkban nem lehetünk egyoldalúak, Kelet felé is kell fordulnunk gazdaságunk és értékeink gyarapítását növelve. **Várnai Ferenc**, a Civil Fórum elnökhelyettese a haladó társadalmi szervezetekre való támaszkodás szükségességét hangsúlyozta és javasolta, hogy a közeljövőben találkozzanak az ország vezetői a civil szervezetek vezető aktívájával. Egy **háromgyerekes anya** a munkahelyteremtés elsőlegességét szorgalmazta. Véleménye szerint a pénzügyi alapokon tevékenykedő civil szervezetek vállalkozásait, amelyek elsősorban kapják az állami támogatásokat, meg kellene különböztetni azoktól a kulturális és civil közösségektől, amelyek valóban közérdekű tevékenységeket folytatnak, lényegesen kisebb segítséget kapnak.

A sokrétű vitában a Haladó Erők Fórumának képviselője, **Széchy András** szövegében, hogy a progresszív erők összefogásával határozottabban kellene szembe szállni a káros hazai civódásokkal, amelyek most már külföld felé is fordulva hamis tételekkel károkat okoznak hazánknak, hamis törekvésekkel rosszzindulatúan rontják országunk hitelét, s kezdeményező szerepet játszanak a haladó erők megosztásában és az ellenük folytatott támadások gerjesztésében.

A TÉT értékes vitája bizonyította, hogy érdemes tovább folytatni, s elmélyíteni a közélet vezető személyisége és a civilek, a társadalom nagy többsége közötti párbeszédet, ez mindannyiunk hasznára válik.

(spectator)

Társaságunk híreiből:

* Társaságunk Országos Intézőbizottsága 2006. január 24-én ülést tartott. Dr. Orbán Péter főtitkár előterjesztésében – a korábbi jelölőbizottság tapasztalatai alapján – megtárgyaltuk társaságunk szervezetének továbbfejlesztésének lehetőségét.

* Az OIB döntése alapján társaságunk csatlakozott az *Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének antikommunista határozatának tervezete elleni nemzetközi tiltakozáshoz.*

* A Május Elseje Veteránklub minden hónap harmadik keddjén, délután 3 órákor vitadélután tart. A februári összejövetelen (február 21-én 15.00 órákor), Galló Béla bevezetője alapján, az időszzerű politikai kérdésekről lesz szó.

KÖZLEMÉNY

A Május Elseje Társaság – az APEH értesítése szerint – a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásából

1054.- Ft-ot kapott.

Az átutalt összeget működési költségeink fedezésére fordítottuk.

A felajánlásokat ezúton is köszönjük!

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy Társaságunkat – mint közhasznú szervezetet – az adó 1%-ának felajánlásán *kívül adománnyal* is lehet támogatni. Ez esetben a törvényben meghatározott jóváírás igényelhető vissza az adóból.

Számítunk tagjaink és szimpatizánsaink további támogatására.

Adószámunk: **19008459-1-41**

2005. december

Dr. Aggod József elnök

168 Óra

Közéleti hetilap

Mi a magyar?
A rendszerváltás veteránjai
Bye, bye, Szása!
Szex, partner pénzért
Fakultatív ország

XVIII. évfolyam 1. szám • 2005. január 5. Ár: 326 Ft

NEM LEHET IDÉZET!

Lapjuk december 22-i számában (54. oldal) Radványi Ervin a Kis magyar emlékkönyvben az következő mondat-tal mutatja be az 1988-ban alakult Münnich Ferenc Társaságot: *Fellépünk a jobboldali restaurációs törekvések ellen.* A mondat egy idézet látszatát kelti. Igaz, idézőjel nincs. Nem is lehet, mert társaságunk dokumentumaiban ilyen idézet nem található.

Ezzel szemben társaságunk I. országos közgyűlésének felhívásában

(Népszabadság, 1989. szeptember 15., vidéki kiadás) szerepel: „A szocializmus humánus céljait szolgáló radikális reformok mellett vagyunk!... intézményes biztosítékkal mindenféle (tőkés, sztálinista stb. restauráció ellen!”

Egyébként társaságunk a Nemzeti Kerekasztal-tárgyalások résztvevője, és az egyezmény aláírói között is szerepelt.

DR. AGGOD JÓZSEF
jogutód
a Május Elseje Társaság elnöke

Levélhullás

57

AZ EREDETI VÁLASZLEVÉL: ↓

A hír igaz – „csak”...

Tisztelt Szerkesztőség!

Lapjuk 2005. december 22-i számában (54. oldal) a következő mondat-tal mutatja be az 1988-ban alakult Münnich Ferenc Társaságot: *Fellépünk a jobboldali restaurációs törekvések ellen.* A mondat egy idézet látszatát kelti. Igaz, idézőjel nincs. Nem is lehet, mert társaságunk dokumentumaiban ilyen idézet nem található.

Ezzel szemben társaságunk I. Országos Közgyűlésének felhívásában (Népszabadság, 1989. szeptember 15. vidéki kiadás) szerepel: „A szocializmus humánus céljait szolgáló radikális reformok mellett vagyunk! - ... intézményes biztosítékkal mindenféle (tőkés, sztálinista, stb.) restauráció ellen!” (A felhívás fénymásolatát mellékelem.)

Egyébként társaságunk a Nemzeti Kerekasztal tárgyalások résztvevője, és az Egyezmény aláírói között is szerepelt.

Attól még a szerkesztőnek meglehet a saját véleménye, de ezt ne akarják a mi véleményünként feltüntetni.

Budapest, 2005. december 24.

Tisztelettel:

Dr. Aggod József
a jogutód Május Elseje Társaság elnöke

jövőben is mozgalomként küzd a marxi ideológiai alapokon nyugvó szocializmus megteremtéséért, illetve fellép a jobboldali polgári restaurációs törekvések ellen.”
Üdvözléssel:

RADVÁNYI ERVIN
E-mail

168 óra. 2006. JAN. 26.

TISZTELT AGGOD JÓZSEF ÚR!

Nem lehet idézet! jelzetű levelére válaszulva közlöm, hogy a Népszabadság 1989. március 1-jei számának 5. oldalán a Nem lesz párt a Münnich Ferenc Társaság című cikkben Berényi Ferenc ügyvezető titkár ezt mondja: „A társaság a

Szurcsik István (Túrkeve):

Pályázatok, ajánlatok, térségünk termékszerkezeti változtatására!

Túrkevei kezdeményezésre Nagykunság tíz településének polgármesterei "Tíz Kun Település" névvel, a Leader+ program lehetőségeinek hasznosítására "Akcíocsoportot" szerveztek. Az egymással határos települések: *Mesterszállás, Mezőhék, Mezőtúr, Túrkeve, Kisújszállás, Kenderes, Örményes, Kuncsorba, Kétpó* törekvéseinek célja: pályázatok útján elnyerni azokat a pénzforrásokat, amelyek segítségével is helyben tarthatjuk munkaképes-korú lakosságunkat. Ebben a legfontosabb tényező a tisztességes megélhetést biztosító munkabér.

Nem néptelenedhetünk el, mert a természeti kincseink: gyógyvíz, ősgyep, szikes és kiváló minőségű földjeink, a vidékünkre jellemző természetes növényi és állati élővilág a ritkaságaival (pl. a tűzok), a természet növényi kultúrák, a természet intenzív és őshonos állatfajta, vagyis a felsoroltak szerves összhangján alapuló *környezet-karbantartás* nélkülözhetetlen. A karbantartott vidék turisztikai mágnes lehet! Hisz gyógyvizeink (két településünkön is), önmagukban is vonzóak. A horgászat, csónakázás, lovaglás, kocscikázás, tűzokles-lehetőségek, de létesülhet állatsimogató tanya, ahol az őshonos háziállatok között, ha a páva is megcsodálható, fokozódik az érdeklődés. Szórakoztathatjuk vendégeinket népzenei, néptánc-kultúrákkal. Résztvevői lehetnek családi eseményeinknek: vőfélyes lakodalom, dísznótor, stb. Bemutathatjuk településeink történelmi vonatkozású, tájilegű architektúráit, múzeumait. Mindezek a nagyvárosokból, az Európai Unióból idelátogatók számára élményt jelentenek, melyre otthonaikban is szívesen emlékeznek. Ezért kézműves emléktárgyak: pástortort, karikás-ostor, kunhímzés, háziszóttos, tímár és fazekas készítmények, stb. megvásárolhatók lehessenek. A megkedvelt étkeink receptjei a vendégek nyelvére rendelkezésre álljon.

A felsoroltak és még egyebek, ha megfelelő az integrációjuk, akkor remélhetjük, hogy vidékünk karbantartására a saját érdeklőnkben is szükséges ráfordítások, a turisztikából is jelentős mértékben megtérülhetnek. Közösségünk pályázatok útján különféle címletű, lényegében környezet-karbantartó forrásokhoz juthat. A területalapú támogatásokhoz az agráriumban biztosan hozzájut. Ám a globalizációs világpiac (mögötte az USA érdekek is) az EU-t tendenciózusan a mezőgazdasági támogatások csökkentésére kényszeríti. Ez országosan az agráriumban termékszerkezeti változtatást követel. Ebben ma is támaszkodhatunk a 23 évvel ezelőtt Láng István akadémikus vezetésével készült, hazánk agrár-ökológiai potenciáljának 5 körzetre bontott felmérésére. A változtatásban nélkülöz-

hatnak: a kutatóintézetek, a pénzügyintézetek, az agrármarketing és érdekvédelmi szervezetek, nem utolsósorban az állam. Mert, pl. ha a borszölő területét célszerű csökkenteni, az ne érintse a történelmi borvidéket. Közösségünk termékszerkezeti elmozdulása az alábbi területeken célszerű:

1) Uniós álláspont is, hogy az erdei és egyéb biomasszából, a szükségleteken felüli gabonából, olajos növényekből, a két fő növénycsoportunkból is: elektromos, folyékony, hő, gáz állapotban megújuló energiákat szolgáltatunk. A vetésszerkezetünk indokolja, hogy a benzinadalék, az etanol gyártásának legyen bázisa a Nagykunságban is. A napenergia hasznosítására is válalkozhatunk. A sokéves átlagban Kecskeméten süt ugyan a legtöbbet a Nap 2263 óra/év, de a harmadik Szolnok 2121 óra/év értékkel. A háború előtt (1945) településeinken, a szélenergiát is (lásd malmok) jelentős mértékben hasznosították.

2) A gyengébb minőségű földjeinken erdősítsünk! Az uniós állapotokhoz viszonyítva országosan 10%-os a lemaradásunk. A megfelelően telepített elegyerdő az értékes faanyag nektárképző fafajtákkal, nemcsak a vadgazdálkodást szolgálja, de a méhészkedést is. Az erdősízeket záró cserjék: az olajfűz, a mogyoró, a kökény, a vadrózsa, a bodza, stb. hasznos erdei termékeket szolgáltatnak, melyek közül: a kökénypálinka, a bodzalekvár hungarikumok is lehetnek.

3) A gyepterületeink, az ősgyepünk (kunsági sztyepp) minél gyorsabb újbóli leterhelése legelő álatokkal, indokolja azt, hogy az intenzív és őshonos állatfajok mellett szenteljünk figyelmet a kecsketartásnak is. Mert a juhhoz viszonyítva a vele azonos reprodukciós időszak alatt, a kecske jávára legalább kétszer több utód születik, a laktáció alatt háromszor több a tejhozam. A gyapjú meg már régen nem eredményjavító. Az extenzív és az intenzív állatfajta tartási arányainál figyelembe veendő, hogy az Európai Unióban is tilos az elhullott állatokból készült termékeket (prionok) takarmányozásra felhasználni. Így takarmányozás vonatkozásában, az intenzív fajtáinkkal a nyugatiakkal kb. azonos szintre kerültünk. Biomódon termelt takarmányokkal (nem génmanipuláltakkal), az intenzív fajták is alkalmasak bio-állati termékek előállítására. Az extenzív őshonosok: szürkemarha, mangalica sertés, bronzpulyka, parlagi tyúk, gyöngyös, stb. lassúbb fejlődésűek. Ezért az intenzívekhez képest jóval később vehetők tenyésztésbe. A mangalica sertés akár 50%-kal is kevesebb.

Tehát a tenyésztésben-tartás arányait, majd a piaci árviszonyok döntik el.

4) A gyógy- és aromanövények termesztésbe vételére az irányítja a figyelmet, hogy a 2002-es évet előző 5 esztendő alatt, az Európai Unió régi 15 országa 20%-kal növelte gyógynövény-importját. (Eurostat adat.) Ennek magyarázata egyrészt az, hogy a szintetikusan előállított szerek mellett, hasonló hatásúakat növényi alapanyagokból is gyártanak egyre nagyobb mértékben. Másrészt, növekedett a fitoterápiás (gyógynövényes) kezelések iránt az igény. Ezen információk alapján, a felsorolt hatású szerek előállításához, térségünk természeti viszonyaihoz igazodó: gépes technológiával és teljesen kézi műveléssel házkörűli termesztésre alkalmas növényválasztékokat állítottam össze. Közöttük vannak olyan egyedek is (borsmenta, székfű, aranyvessző), melyeknek európai és honi viszonylatokban is a térségünkben jobb a beltartalmuk. A választékból egy vagy több kultúra is megfelel az alábbiak szerint csoportosított hasznosítási célok valamelyikének:

a) gyógy- és kozmetikai ipari alapanyag, de élelmiszeripari, szeszipari segédanyagként is használatosak,

b) a gyógyfürdőinkhez kapcsolódó fitoterápiás kezelésekhöz szolgáltatnak: külsőleg és belsőleg, ivókúrák révén ható drogokat,

c) az állatgyógyászat számára, a bio-állattartáshoz biztosít drogokat,

d) a biokertészkedésben, a rovarkártevők ellen nyújtanak megoldást.

A gépesíthető növényválasztékban: az orvosi székfű, az ánizs, a hajdina, a varádcics, az orvosi zsálya, a rovarvirág, a fehér üröm, stb. – kultúrák termesztéséhez megvannak a gépi eszközeink.

A házkörűli termesztésre a növényválasztékban: az aranyvessző, a levendula, a körömvirág, a borsmenta, a citromfű, stb.-kultúrák jöhetnek számításba. A mindkét választékban felsoroltak ápolása kézzel és mechanikai eszközökkel végzendő! Száritásukkal kereskedelmi célokra való kiszérelésükkel együtt, bőségesen adnak munkalehetőséget.

Az arabszámokkal jelzett termékszerkezeti ajánlásom mindegyike nem fér bele a Leader+ programba. De mindegyik kapcsolódik valamelyik támogatott uniós programhoz. Ha megnyerjük, ha nem a Leader-pályázat utolsó fordulóját, a dolgunk tovább is csak az marad, hogy pályázzunk és pályázzunk, ha élni akarunk. Ez van, ezt kell szeretnünk!

FÁKLYA A Május Elseje Társaság híradója

Felelős kiadó: Dr. Aggod József

Felelős szerkesztő: Berényi Ferenc

Szerkeszti: a Szerkesztőbizottság.

Tagjai: Ferencz Lajos,

Kovács György, Dr. Orbán Péter,

Dr. Tóth Miklós.

Cím: 1023 Budapest, Zsigmond tér 8.

Telefon: 335-4236

Nytsz.: B/PHF/805/1991

Internet: <http://faklya.extra.hu>

E-mail: m1t@freemail.hu

Nyomda: Unió-Kuvert Kft. Budapest

A szerkesztőség megjegyzése: a cikkek – a testületi állásfoglalások kivételével – egyéni álláspontot képviselnek.